DOI: https://doi.org/10.28925/2412-0774.2026.3.9

УДК 37.091.12:37.012

Антоніна Гривко
https://orcid.org/0000-0001-9460-4777
кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
старша наукова співробітниця відділу моніторингу
та оцінювання якості загальної середньої освіти,
Інститут педагогіки НАПН України,
вул. Січових Стрільців, 52-Д, 04053, Київ, Україна
av.hryvko@gmail.com

Лідія Ващенко
https://orcid.org/0000-0002-0637-2142
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
старша наукова співробітниця відділу моніторингу
та оцінювання якості загальної середньої освіти,
Інституту педагогіки НАПН України,
вул. Січових Стрільців, 52-Д, 04053 Київ, Україна,
vaschenko_ls@ukr.net

ВІД ПОІНФОРМОВАНОСТІ – ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЇ: ЯК УЧИТЕЛІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ РЕЗУЛЬТАТИ ОСВІТНІХ МОНІТОРИНГІВ

У статті розглянуто використання результатів освітніх моніторингових досліджень у педагогічній практиці закладів загальної середньої освіти України. Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі емпіричних даних в управлінні якістю освіти та потребою з'ясувати, за яких умов результати освітніх моніторингів трансформуються з інформаційного ресурсу в інструмент удосконалення педагогічної практики. Метою статті є визначення того, як учителі використовують результати освітніх моніторингів у професійній діяльності та які чинники пов'язані з частішим зверненням до цих результатів. Емпіричну основу дослідження становлять дані онлайн-опитування 18 581 педагога закладів загальної середньої освіти України, проведеного у листопаді – грудні 2025 р. У дослідженні застосовано методи описової статистики, кореляційного та лінійного регресійного аналізу. Дослідження засвідчило, що результати освітніх моніторингів використовуються на всіх розглянутих рівнях, найчастіше – на рівні педагогічного колективу та адміністрації закладу освіти. Основними напрямами їх використання є удосконалення підходів до викладання, професійний розвиток педагогів і самооцінювання педагогічної діяльності. Виявлено позитивні зв'язки між поінформованістю педагогів про результати моніторингів, частотою їх використання та оцінкою ефективності моніторингових досліджень. Найвагомішим чинником, пов'язаним із частішим використанням результатів, виявилася наявність адаптованих практикоорієнтованих рекомендацій. Зроблено висновок, що практична цінність освітніх моніторингів залежить не лише від доступності даних, а й від наявності ефективних механізмів перетворення результатів моніторингів на практичні педагогічні рішення.

***Ключові слова**: використання освітніх даних, доказово обґрунтована педагогічна практика, заклади загальної середньої освіти, освітній моніторинг, педагогічна практика, результати освітніх моніторингів, учителі, якість освіти.*

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

ВСТУП

Розвиток підходів до управління освітою та педагогічної практики на основі емпіричних даних посилив роль освітніх моніторингових досліджень як одного з інструментів забезпечення якості освіти. Водночас сама наявність даних ще не означає їхнього впливу на навчання, викладання чи управлінські рішення. Дослідження у сфері використання освітніх даних послідовно засвідчують, що результативність оцінювання визначається не лише якістю інструментів вимірювання, а й тим, як отримані результати інтерпретуються, обговорюються та перетворюються на практичні рішення (Coburn & Turner, 2011; Schildkamp, 2019). Тому дедалі більшої ваги набуває не питання про те, чи продукує система освіти достатньо даних, а питання про те, за яких умов ці дані переходять із площини інформування про якість освіти в площину педагогічного й організаційного використання.

Для системи загальної середньої освіти України ця проблематика має особливе значення з огляду на становлення національної системи моніторингу якості освіти (Лукіна, 2006; Ляшенко та ін., 2019), упровадження засад Нової української школи, розширення участі в міжнародних порівняльних дослідженнях, зокрема PISA і TALIS. Додатковим контекстом є функціонування закладів освіти в умовах воєнного стану, освітніх втрат і нерівномірності навчального досвіду учнів. За таких умов питання використання результатів моніторингів набуває не лише управлінського, а й педагогічного значення, оскільки потребує з'ясування того, чи можуть ці результати ставати підґрунтям для аналізу навчальних труднощів, корекції викладання та планування підтримки учнів.

У вітчизняній науці проблематика освітнього моніторингу розглядалася в кількох взаємопов'язаних напрямах. Дослідники аналізували інтерпретацію результатів моніторингів навчальних досягнень учнів та її значення для вдосконалення навчання (Хорошковська, 2017), роль моніторингу в ухваленні управлінських рішень і використанні його результатів адміністрацією закладу освіти (Романенко та ін., 2020), потенціал моніторингу як підстави для підвищення кваліфікації педагогів і визначення їхніх потреб у методичній підтримці (Кірман, Кочерга та ін., 2023), а також результати моніторингів як показник ефективності діяльності вчителя та ресурс його професійного розвитку (Гривко, Ващенко, 2026; Лукіна, 2026). Водночас рівень і характер фактичного використання результатів освітніх моніторингів українськими педагогами залишаються недостатньо дослідженими. Ідеться не лише про те, чи знають педагоги про результати моніторингів, а й про те, як часто, на яких рівнях і з якою метою вони звертаються до цих результатів у своїй професійній діяльності.

Освітні моніторингові дослідження можуть виконувати різні функції. З одного боку, вони є інструментом зовнішньої звітності, порівняння та управління системою освіти. З іншого боку, вони можуть бути джерелом діагностичної інформації для педагогів і закладів освіти. Перша функція спрямована переважно на рівень освітньої політики й адміністрування. Друга передбачає повернення результатів освітніх досліджень до шкільної практики, де вони потенційно можуть використовуватися для вдосконалення викладання, підтримки учнів і професійного навчання педагогів. Саме ця друга функція є центральною для дослідження, оскільки вона дає змогу розглядати моніторингові дані не лише як показник стану системи, а й як можливий ресурс педагогічного рішення.

Ухвалення рішень на основі даних не є автоматичним наслідком доступності статистичних показників. Воно передбачає послідовне перетворення даних на інформацію, інформації – на інтерпретоване знання, а знання – на рішення, релевантні конкретному освітньому контексту (Schildkamp, 2019). У цьому процесі важливими є не лише індивідуальні навички педагога, а й організаційні умови, у яких відбувається осмислення результатів. Дані мають бути зрозумілими, методично інтерпретованими й пов'язаними з практичними діями, інакше вони залишаються переважно інформаційним ресурсом, а не інструментом удосконалення педагогічної практики.

З огляду на це доцільно розрізняти поінформованість педагогів про результати моніторингів і власне використання цих результатів. Поінформованість є необхідною

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

передумовою роботи з даними, але вона не гарантує їх практичного застосування. Педагог може знати про результати моніторингового дослідження, однак не мати достатньо часу, методичних матеріалів, інтерпретаційної підтримки або організаційних умов для того, щоб використати ці результати у власному викладанні. Тому ключовим для аналізу є не лише факт обізнаності, а й те, чи переходить ця обізнаність у регулярну роботу з результатами.

Використання освітніх даних має багаторівневу природу. Воно може відбуватися на індивідуальному рівні вчителя, рівні педагогічного колективу, адміністративному рівні закладу освіти та ширшому рівні освітньої системи (Schildkamp et al., 2013). Така багаторівневість є принциповою, оскільки робота з результатами моніторингів рідко обмежується індивідуальним читанням звіту. Вона може потребувати колективного обговорення, спільної інтерпретації, управлінської підтримки й узгоджених рішень на рівні закладу освіти.

Не менш важливим є питання про цілі використання результатів. У дослідженнях використання знань традиційно розрізняють інструментальне, концептуальне та символічне використання даних (Weiss, 1979). Інструментальне використання передбачає безпосередній вплив даних на конкретні дії, наприклад зміну підходів до викладання, планування повторення тем або організацію індивідуальної підтримки учнів. Концептуальне використання пов’язане зі зміною розуміння педагогом власної практики, професійною рефлексією, самооцінюванням і саморозвитком. Символічне використання стосується переважно звітності або обґрунтування вже ухвалених рішень. Для педагогічної практики важливо з’ясувати, який із цих типів використання переважає у ставленні педагогів до результатів моніторингових досліджень.

Цей процес тісно пов’язаний із грамотністю педагогів у роботі з даними, тобто сукупністю знань, умінь і настанов, необхідних для інтерпретації даних та їх перетворення на обґрунтовані педагогічні рішення (Gummer & Mandinach, 2015). Емпіричні дослідження показують, що недостатня сформованість таких умінь є одним із бар’єрів використання даних у практиці, зокрема в умовах цифрового освітнього середовища (Michos et al., 2023). Водночас навіть спеціально організовані навчальні втручання не завжди забезпечують легкий перехід від ознайомлення з даними до їх застосування: педагоги можуть мати труднощі з інтерпретацією показників, добором релевантних висновків і перенесенням результатів у конкретні педагогічні дії (Kippers et al., 2018).

Тому пояснення використання результатів моніторингів не може обмежуватися індивідуальними характеристиками педагога. Важливими є структурні й організаційні умови: наявність часу для аналізу даних, підтримка адміністрації, професійні навчальні спільноти, доступність зрозумілих інтерпретаційних матеріалів і практикоорієнтованих рекомендацій. Дослідження підкреслюють, що використання даних є колективним процесом, який залежить від систем, процедур і підтримки всередині закладу освіти (Cho & Wayman, 2014). У рамках підходу мобілізації знань також наголошується, що подолання розриву між дослідженням і практикою не може покладатися лише на окремого вчителя як кінцевого користувача даних; воно потребує спеціальних механізмів трансляції на рівні системи (Levin, 2013).

Метою дослідження, висвітленого в цій статті, є вивчення особливостей використання педагогами закладів загальної середньої освіти України результатів освітніх моніторингових досліджень у професійній діяльності та чинників, пов’язаних із частішим зверненням учителів до цих результатів. Для досягнення мети сформульовано такі дослідницькі питання (ДП):

1. На яких рівнях і з якою частотою педагоги використовують результати освітніх моніторингових досліджень?
2. З якими цілями педагоги звертаються до результатів освітніх моніторингових досліджень у своїй професійній діяльності?
3. Як пов’язані між собою поінформованість педагогів про результати освітніх моніторингів, частота їх використання та оцінка ефективності моніторингових досліджень?
4. Які індивідуальні й організаційні чинники пов’язані з частішим використанням результатів освітніх моніторингових досліджень у педагогічній практиці?

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження має крос-секційний (поперечний) дизайн і ґрунтується на даних онлайн-опитування педагогів закладів загальної середньої освіти України. Повний набір даних дослідження опубліковано у відкритому доступі на платформі Zenodo разом із супровідною документацією. Зокрема, доступні для наукового використання набір даних (Гривко, 2026b), кодовий довідник зі структурованою інформацією про змінні (Гривко, 2026a), опис дослідження (Гривко, Науменко, 2026), а також повний текст опитувальника для вчителів (Гривко та ін., 2026). Для цієї статті використано частину масиву даних, що стосується питань поінформованості педагогів про результати освітніх моніторингових досліджень, частоти й цілей їх використання, оцінки ефективності моніторингів, а також чинників, пов'язаних із частішим зверненням до цих результатів.

Опитування проводилося у листопаді – грудні 2025 р. на платформі Qualtrics XM. Цільовою групою були вчителі початкової, базової та профільної середньої освіти. Загалом в опитуванні взяв участь 18 581 педагог. Вибірку сформовано за принципом неімовірнісного відбору з елементами самовідбору. Ключові характеристики вибірки подано в Таблиці 1.

Таблиця 1

Соціально-професійні характеристики респондентів

Характеристика	**Розподіл**
Загальна кількість респондентів	n = 18 581
Стать	жінки – 88,9%; чоловіки – 11,1%
Тип населеного пункту	місто – 33,6%; селище – 11,5%; село – 54,9%
Педагогічний стаж	до 5 років – 8,9%; 6–10 років – 9,4%; 11–20 років – 21,1%; 21–30 років – 23,5%; понад 30 років – 36,9%
Рівень освіти, на якому працює респондент	5–9 класи – 57,7%; початкова школа – 31,8%; 10–11 класи – 30,6%

Примітка: n – загальна кількість респондентів; % – відсоток респондентів у відповідній категорії. Для статі, типу населеного пункту й педагогічного стажу відсотки подано серед валідних відповідей. Запитання про рівень освіти передбачало можливість вибору кількох варіантів відповідей, тому сума відсотків перевищує 100%.

Джерело: розроблено авторами самостійно

Участь у дослідженні була добровільною та анонімною. Персональні дані респондентів не збиралися. Перед початком анкетування учасники ознайомлювалися з інформацією про мету дослідження, умови участі, право не відповідати на окремі запитання або припинити участь у будь-який момент, а також із принципами використання зібраних даних. Після цього респонденти надавали інформовану згоду.

Для збору даних було використано авторську анкету комбінованого типу (Гривко та ін., 2026). Вона містила номінальні запитання з одиничним вибором, запитання з множинним вибором, порядкові 5-бальні шкали та відкриті текстові запитання. Для цієї статті використано такі змінні: рівень поінформованості педагогів про результати моніторингів; частоту використання результатів на індивідуальному рівні, рівні педагогічного колективу, адміністративному та загальнодержавному рівнях; цілі використання результатів; оцінку ефективності моніторингів; участь школи й особисту участь педагога в моніторингових дослідженнях; наявність адаптованих практикоорієнтованих рекомендацій; тип місцевості, стать і педагогічний стаж респондентів.

Статистичний аналіз здійснено в середовищі R версії 4.5.2 з використанням RStudio (R Core Team, 2025; Posit Team, 2024). Для опису рівнів і цілей використання результатів освітніх

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

моніторингів застосовано частотні розподіли, відсоткові показники та таблиці множинних відповідей. Для перевірки зв'язків між поінформованістю, використанням результатів і оцінкою педагогами ефективності моніторингів використано коефіцієнт рангової кореляції Спірмена. Для визначення чинників, пов'язаних із частішим використанням результатів, застосовано лінійний регресійний аналіз, у якому залежною змінною був інтегральний індекс використання, обчислений за чотирма пунктами, що відображали використання результатів освітніх моніторингів на різних рівнях. Додатково для уточнення відносного внеску предикторів використано метод відносних ваг Джонсона (Johnson, 2000).

Оскільки запитання анкети не були обов'язковими для відповіді, кількість валідних відповідей відрізнялася між окремими змінними. У статистичних таблицях і моделях подано відповідний обсяг підвибірки для кожного аналізу.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Відповідно до ДП1 було проаналізовано, як часто педагоги використовують результати освітніх моніторингових досліджень на чотирьох рівнях: індивідуальному, рівні педагогічного колективу, адміністративному та загальнодержавному. Розподіл відповідей подано в Таблиці 2.

Таблиця 2

Частота використання результатів освітніх моніторингових досліджень на різних рівнях

Рівень використання	Ніколи	Дуже рідко	Епізодично	Часто	Постійно	Часто або постійно
Індивідуальний рівень	1,9	12,9	40,3	35,9	9,1	45,0
Рівень педагогічного колективу	1,3	8,8	26,8	42,8	20,3	63,1
Адміністративний рівень	1,6	8,0	25,8	42,2	22,4	64,6
Загальнодержавний рівень	3,9	13,7	31,4	34,4	16,6	51,0

Примітка: % – відсоток серед валідних відповідей; валідні відповіді – відповіді респондентів без пропусків за відповідним показником.

Джерело: розроблено авторами самостійно

Таблиця 2 показує, що результати освітніх моніторингових досліджень використовуються на всіх розглянутих рівнях, однак інтенсивність використання відрізняється. Найвищі частки відповідей «часто» або «постійно» зафіксовано на адміністративному рівні та на рівні педагогічного колективу (понад 60%).

На індивідуальному рівні переважає епізодичне використання. Часте або постійне використання на цьому рівні зазначили менше половини опитаних. На загальнодержавному рівні частка частого або постійного використання є вищою, ніж на індивідуальному, але нижчою, ніж на рівні педагогічного колективу та адміністрації.

Відповідно до ДП2 було проаналізовано, з якими цілями педагоги використовують результати освітніх моніторингових досліджень (Таблиця 3).

Таблиця 3 показує, що найчастіше педагоги використовують результати освітніх моніторингових досліджень для зміни підходів до викладання та підвищення власного професійного рівня. Майже половина валідних респондентів також обрала самооцінювання власної роботи. Найменш поширеними відповідями були використання результатів для спілкування з батьками та варіант «не використовую».

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

Таблиця 3

Цілі використання результатів освітніх моніторингових досліджень педагогами

Ціль використання	**n**	**% серед валідних відповідей**
Для зміни підходів до викладання	7 470	57,6
Для підвищення власного професійного рівня	6 929	53,4
Для самооцінювання власної роботи	6 304	48,6
Для планування повторення тем	5 374	41,4
Для індивідуальної підтримки учнів	5 340	41,1
Для спілкування з батьками	2 650	20,4
Не використовую	527	4,1

Примітка: n – кількість респондентів, які обрали відповідний варіант відповіді; % – частка респондентів серед валідних відповідей за відповідним пунктом; валідні відповіді – відповіді без пропусків; NA – пропущені значення. Для кожного пункту кількість валідних відповідей становила 12 980; NA = 5 601, що становить 30,1% від загальної кількості респондентів N = 18 581. Оскільки запитання передбачало множинний вибір, сума відсотків перевищує 100%.

Джерело: розроблено авторами самостійно

Відповідно до ДП3 було проаналізовано зв’язки між поінформованістю педагогів про результати освітніх моніторингів, частотою їх використання та оцінкою ефективності моніторингових досліджень. Для цього спочатку було сформовано інтегральний індекс використання результатів освітніх моніторингів.

Індекс обчислювався як середнє арифметичне чотирьох показників частоти використання результатів: на індивідуальному рівні, рівні педагогічного колективу, адміністративному та загальнодержавному рівнях. Якщо за окремими пунктами були пропущені значення, для розрахунку використовувалися наявні відповіді респондента за відповідним блоком.

Таблиця 4

Характеристики індексу використання результатів освітніх моніторингів

Показник	**Значення**
α Кронбаха	0,820
Середнє значення (M)	3,58
Стандартне відхилення (SD)	0,77
Медіана (Md)	3,80
Діапазон значень індексу	1–5
n без NA	13 147
Частка NA	29,3% (5 434 з 18 581)

Примітка: α Кронбаха – коефіцієнт внутрішньої узгодженості шкали; M – середнє арифметичне значення; SD – стандартне відхилення; Md – медіана; n – кількість спостережень, включених до аналізу; NA – пропущені значення. Індекс обчислювався як середнє арифметичне наявних відповідей за чотирма пунктами; у розрахунку використовувалося рядкове середнє з ігноруванням пропущених значень за окремими пунктами. Частка NA відображає кількість респондентів, для яких індекс не було розраховано через відсутність валідних відповідей у відповідному блоці.

Джерело: розроблено авторами самостійно

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

Таблиця 4 показує, що індекс використання результатів освітніх моніторингів було розраховано для 13 147 спостережень. Значення α Кронбаха становить 0,820, що дає підстави використовувати чотири показники частоти використання як узгоджений інтегральний індекс.

Таблиця 5

Зв'язки між поінформованістю, використанням та оцінкою ефективності моніторингових досліджень

Пара змінних	**Коефіцієнт Спірмена ρ**	**p**
Поінформованість про результати моніторингів – індекс використання результатів	0,387	< .001
Індекс використання результатів – оцінка ефективності моніторингових досліджень	0,408	< .001

Примітка: ρ – коефіцієнт рангової кореляції Спірмена; p – рівень статистичної значущості; p < .001 означає, що ймовірність отримання такого результату за умови відсутності зв'язку між змінними є меншою за 0,1%.

Джерело: розроблено авторами самостійно

Таблиця 5 показує наявність статистично значущих позитивних зв'язків між усіма проаналізованими показниками. Вища поінформованість педагогів про результати моніторингів пов'язана з вищим індексом використання результатів. Водночас вищий індекс використання пов'язаний із вищою оцінкою ефективності моніторингових досліджень.

Відповідно до ДП4 було проаналізовано, які індивідуальні й організаційні чинники пов'язані з частішим використанням результатів освітніх моніторингових досліджень. Для цього було проведено лінійний регресійний аналіз, у якому залежною змінною був інтегральний індекс використання результатів.

До початкової моделі було включено шість предикторів: участь школи в освітніх моніторингових дослідженнях, особисту участь педагога, наявність адаптованих практикоорієнтованих рекомендацій, тип місцевості, педагогічний стаж і стать. Аналіз проводився на підвибірці повних спостережень: n = 12 589.

Педагогічний стаж виявився статистично незначущим предиктором у початковій моделі: b = 0,002; p = 0,631. Порівняння повної та скороченої моделей показало, що вилучення цього предиктора не погіршує якість моделі: F(1, 12582) = 0,23; p = .631. Тому у фінальній моделі залишено п'ять предикторів. Результати фінальної моделі подано в Таблиці 6.

Таблиця 6 показує, що фінальна модель є статистично значущою. Усі п'ять предикторів, залишених у моделі, мають статистично значущий зв'язок з індексом використання результатів. Найбільший коефіцієнт зафіксовано для наявності адаптованих практикоорієнтованих рекомендацій. Додатні коефіцієнти також отримано для статі, особистої участі педагога та участі школи в моніторингових дослідженнях. Для типу місцевості коефіцієнт є від'ємним.

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

Таблиця 6

Результати лінійної регресії для залежної змінної «індекс використання результатів освітніх моніторингів»

Предиктор	**b**	**SE**	**t**
Наявність адаптованих практикоорієнтованих рекомендацій	0,606	0,014	42,78
Стать: жіноча	0,137	0,020	6,82
Особиста участь педагога в моніторингах	0,074	0,014	5,32
Тип місцевості	−0,036	0,007	−5,15
Участь школи в моніторингових дослідженнях	0,061	0,014	4,40

Примітка: b – нестандартизований регресійний коефіцієнт; SE – стандартна похибка; t – значення t-критерію для перевірки статистичної значущості коефіцієнта; p – рівень статистичної значущості; R^2 – коефіцієнт детермінації, тобто частка варіативності залежної змінної, пояснена моделлю; Adjusted R^2 – скоригований коефіцієнт детермінації з урахуванням кількості предикторів; F – значення F-критерію для перевірки статистичної значущості моделі загалом; n – кількість спостережень, включених до аналізу.

$R^2 = 0,152$; Adjusted $R^2 = 0,151$; $F(5, 12583) = 449,5$; $p < .001$; $n = 12\ 589$. Педагогічний стаж було вилучено з фінальної моделі як статистично незначущий предиктор; порівняння повної та скороченої моделей: $F(1, 12582) = 0,23$; $p = .631$.

Джерело: розроблено авторами самостійно

Пояснювальну силу фінальної моделі слід інтерпретувати обережно. Значення $R^2 = 0,152$ свідчить, що включені до моделі предиктори пояснюють лише 15,2% варіативності інтегрального індексу використання результатів освітніх моніторингових досліджень. Це означає, що модель не претендує на вичерпне пояснення поведінки педагогів щодо використання результатів моніторингів. Водночас такий показник є очікуваним для досліджень соціально-педагогічних явищ, оскільки практики використання даних можуть залежать від ширшого кола невключених в аналіз чинників, зокрема професійної культури закладу освіти, управлінських практик, доступності аналітичної підтримки, досвіду роботи з даними, мотивації педагогів, рівня довіри до результатів моніторингів, конкретного контексту ухвалення педагогічних рішень тощо.

Однак, оскільки метою нашого аналізу було не побудувати високоточну прогностичну модель, а визначити, які індивідуальні й організаційні чинники статистично пов’язані з частішим використанням результатів освітніх моніторингових досліджень, представлена модель має аналітичну цінність: вона дає змогу виокремити чинники, що мають значущий зв’язок із залежною змінною, та порівняти їхній відносний внесок. Такий підхід узгоджується з позицією P. K. Ozili (2023), згідно з якою в емпіричних дослідженнях соціальних наук низьке значення R^2 не є підставою для відхилення моделі, якщо частина або більшість предикторів є статистично значущими, а дослідницьке завдання полягає у виявленні значущих зв’язків між змінними, а не в максимізації прогностичної точності.

Для уточнення відносного внеску предикторів було застосовано метод відносних ваг Джонсона. Результати подано в Таблиці 7.

Таблиця 7 показує, що найбільший відносний внесок має наявність адаптованих практикоорієнтованих рекомендацій. Близькі за величиною внески мають участь школи в моніторингових дослідженнях та особиста участь педагога. Тип місцевості та стать разом мають менший сукупний внесок порівняно з трьома іншими предикторами.

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

Таблиця 7

Відносний внесок предикторів у пояснення варіативності індексу використання результатів освітніх моніторингів

Предиктор	Відносний внесок, %
Наявність адаптованих практикоорієнтованих рекомендацій	28,6
Участь школи в моніторингових дослідженнях	26,3
Особиста участь педагога в моніторингових дослідженнях	26,2
Тип місцевості та стать разом	близько 19,0

Примітка: відносний внесок подано за методом відносних ваг Джонсона; % – частка внеску відповідного предиктора у пояснену моделлю варіативність індексу використання результатів.

Джерело: розроблено авторами самостійно

Отже, відповідно до ДП4, з частішим використанням результатів освітніх моніторингових досліджень статистично значуще пов’язані наявність адаптованих практикоорієнтованих рекомендацій, участь школи в моніторингових дослідженнях, особиста участь педагога, тип місцевості та стать.

ОБГОВОРЕННЯ І ВИСНОВКИ

Результати дослідження дають підстави розглядати використання моніторингових даних не як одноразовий акт ознайомлення зі звітом, а має виразний організаційний вимір. Найчастіше результати використовуються на рівні адміністрації та педагогічного колективу, тоді як на індивідуальному рівні переважає епізодичне використання. Це дає підстави припустити, що результати освітніх моніторингів в українських школах активніше включаються в практику тоді, коли вони пов’язані з колективними процедурами аналізу, планування або управлінського реагування.

Такий результат уточнює теоретичне положення про багаторівневу природу використання освітніх даних (Schildkamp et al., 2013; Schildkamp, 2019; Cho & Wayman, 2014). У контексті цього дослідження воно виявляється не лише як загальна характеристика роботи з даними, а як емпірично зафіксована відмінність між рівнями використання.

Водночас епізодичність індивідуального використання не обов’язково свідчить про байдужість педагогів до результатів моніторингів. Радше вона вказує на те, що перехід від ознайомлення з даними до їх регулярного застосування у викладанні потребує додаткових умов: часу, інтерпретаційної підтримки, зрозумілих матеріалів і зв’язку результатів із конкретними педагогічними діями. Це співвідноситься з висновками C. E. Coburn, E. O. Turner (2011), які підкреслюють, що між отриманням інформації та її застосуванням у практиці завжди існує етап інтерпретації, що залежить від організаційних умов і професійної взаємодії.

Моніторингові дослідження можуть продукувати значний масив інформації, але педагогічної цінності ця інформація набуває лише тоді, коли вона включається в процеси професійного аналізу, планування й корекції навчання. Такий висновок особливо важливий для українського контексту, де система моніторингу якості освіти розвивається паралельно з упровадженням Нової української школи та функціонуванням закладів освіти в умовах воєнного стану. За цих умов моніторингові дані потенційно можуть бути важливим ресурсом для виявлення освітніх втрат, корекції навчання й визначення потреб у підтримці, однак їх практична цінність залежить від того, чи мають педагоги інструменти для їх осмислення.

Результати щодо цілей використання показують, що педагоги найчастіше звертаються до моніторингових даних для зміни підходів до викладання, підвищення власного професійного рівня, самооцінювання роботи, планування повторення тем та індивідуальної

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

підтримки учнів. Отже, результати моніторингів не сприймаються педагогами лише як інструмент зовнішньої звітності. Вони також пов'язуються з професійною рефлексією та корекцією педагогічної практики.

Цей профіль цілей можна інтерпретувати через розрізнення інструментального, концептуального й символічного використання знань (Weiss, 1979). Зміна підходів до викладання, планування повторення тем та індивідуальна підтримка учнів наближаються до інструментального використання, оскільки передбачають потенційний перехід від даних до конкретних педагогічних дій. Підвищення професійного рівня та самооцінювання власної роботи відображають концептуальне використання, за якого дані впливають на розуміння педагогом власної практики. Таким чином, результати дослідження показують поєднання двох типів використання: дані можуть бути як підставою для конкретних дій, так і ресурсом професійного осмислення.

Менш поширене використання результатів для спілкування з батьками є окремо показовим. Це може бути пов'язано з тим, що результати освітніх моніторингів здебільшого подаються в узагальненій формі й не завжди придатні для обговорення індивідуальної освітньої траєкторії конкретного учня. Така комунікація потребує іншого рівня адаптації даних: вони мають бути не лише статистично коректними, а й зрозумілими, контекстуалізованими та педагогічно делікатними. Отже, практична придатність результатів залежить не лише від їх змісту, а й від форми представлення для різних цільових аудиторій (Farrell & Marsh, 2016).

Відповідно до третього дослідницького питання було встановлено позитивні зв'язки між поінформованістю педагогів про результати моніторингів, частотою їх використання та оцінкою ефективності моніторингових досліджень. Цей результат узгоджується з підходами до грамотності в роботі з даними, де наголошується, що продуктивне використання освітніх даних потребує не лише доступу до інформації, а й здатності її інтерпретувати, оцінювати та застосовувати в педагогічних рішеннях (Gummer & Mandinach, 2015; Mandinach & Gummer, 2016).

Виявлений зв'язок між поінформованістю та використанням є очікуваним у логіці підходу прийняття рішень на основі даних. Однак наявність такого зв'язку не означає, що поінформованість автоматично переходить у практичну дію. Радше йдеться про те, що обізнаність є необхідною передумовою, без якої робота з результатами неможлива, але її недостатньо для сталого використання. Це відповідає застереженню E. B. Mandinach, K Schildkamp (2021), які підкреслюють, що доказово-інформоване прийняття рішень не можна зводити до механічного використання показників. Дані потребують професійної інтерпретації, співвіднесення з контекстом і педагогічного судження.

Позитивний зв'язок між частотою використання результатів і вищою оцінкою ефективності моніторингів також має важливе значення. Він може свідчити про те, що педагоги, які частіше працюють із результатами, краще бачать їх потенційну користь. Зауважимо, що ці результати не слід тлумачити причинно. На основі кореляційного аналізу неможливо визначити, чи саме поінформованість веде до частішого використання, чи активніші користувачі даних стають краще поінформованими. Так само позитивний зв'язок між використанням і оцінкою ефективності може мати різні пояснення: педагоги можуть частіше використовувати результати тому, що вже вважають моніторинги корисними, або, навпаки, позитивна оцінка може формуватися внаслідок досвіду роботи з даними. Проте сам факт наявності таких зв'язків важливий, оскільки показує, що поінформованість про результати не є ізольованою характеристикою, а пов'язана з реальними практиками звернення до них.

Найважливішим результатом у межах четвертого дослідницького питання є те, що серед проаналізованих чинників найбільший зв'язок із частішим використанням результатів має наявність адаптованих практикоорієнтованих рекомендацій. Це дає підстави розглядати практикоорієнтовану адаптацію результатів як ключову умову їх переходу з рівня інформування до рівня педагогічного використання.

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

Цей результат є центральним для інтерпретації дослідження. Він показує, що сама участь школи або окремого педагога в моніторингових дослідженнях має значення, але не є достатньою умовою активного використання результатів. Дані мають бути перекладені мовою педагогічної практики: пояснені, методично інтерпретовані, пов'язані з типовими навчальними труднощами й можливими способами реагування. Якщо результати залишаються на рівні узагальнених статистичних висновків, вони можуть бути корисними для системного аналізу, але менш придатними для безпосереднього використання в класі.

Важливо, що внески участі школи в моніторингових дослідженнях та особистої участі педагога також є суттєвими. Це означає, що досвід залучення до моніторингів пов'язаний із частішим використанням їх результатів. Імовірно, участь у таких дослідженнях підвищує видимість результатів, робить їх ближчими до професійного досвіду педагогів і посилює відчуття причетності до процесу оцінювання. Водночас найбільша роль адаптованих рекомендацій показує, що досвіду участі недостатньо без подальшої методичної трансляції результатів.

Цей висновок узгоджується з підходом мобілізації знань, відповідно до якого подолання розриву між дослідженням і практикою не може покладатися лише на окремого вчителя як кінцевого користувача результатів (Levin, 2013). Потрібні посередницькі механізми, які допомагають адаптувати дослідницькі дані до потреб конкретних професійних спільнот. У разі освітніх моніторингів такими механізмами можуть бути методичні рекомендації, професійні обговорення, підвищення кваліфікації, робота методичних служб, аналітичні матеріали для шкіл і практикоорієнтовані інструменти для вчителів.

Отриманий результат також співвідноситься з дослідженнями, які показують, що труднощі у використанні даних часто пов'язані не з небажанням педагогів працювати з ними, а з нестачею часу, підтримки, інтерпретаційних ресурсів і професійної підготовки (Datnow & Hubbard, 2016; Kippers, Poortman, Schildkamp, & Visscher, 2018). Якщо результати моніторингів залишаються на рівні узагальнених статистичних висновків, вони можуть бути корисними для системного аналізу, але менш придатними для безпосереднього використання в класі. Натомість адаптовані рекомендації допомагають педагогам побачити, як саме результати можуть бути враховані у викладанні, плануванні повторення, підтримці учнів або професійному розвитку.

Водночас статистична незначущість педагогічного стажу в моделі використання результатів показує, що тривалість педагогічної діяльності сама по собі не забезпечує активнішої роботи з моніторинговими даними. Цей результат узгоджується з уявленням про грамотність у роботі з даними як специфічну професійну компетентність, яка не формується автоматично з роками досвіду (Gummer & Mandinach, 2015; Michos, Schmitz, & Petko, 2023). Досвід викладання може давати педагогові ширше розуміння навчального процесу, однак робота з моніторинговими результатами потребує окремих умінь: читання показників, інтерпретації розподілів, зіставлення результатів із навчальними цілями, визначення педагогічних наслідків і добору корекційних дій.

Водночас аналіз предикторів використання освітніх моніторингів показав наявність ширшого кола чинників, які впливають на цей процес та які не були включені в аналіз, що відкриває можливості для подальших досліджень.

У ширшому теоретичному плані результати дослідження підтверджують, що основна проблема полягає не в самій наявності або відсутності моніторингових даних, а в механізмах їх перетворення на педагогічно значуще знання. Це відповідає сучасним підходам до використання освітніх даних, у яких наголошується, що існує потреба в інтерпретації даних та організаційній підтримці їх аналізу та використання (Coburn & Turner, 2011; Schildkamp, 2019; Mandinach & Schildkamp, 2021). Отримані результати показують, що українські педагоги вже звертаються до результатів моніторингів у професійній діяльності, але сталість і практична глибина такого використання залежать від того, чи отримують вони достатню методичну й інтерпретаційну підтримку.

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

Для українського контексту це має особливе значення. Участь у міжнародних моніторингових дослідженнях, розвиток національної системи моніторингу якості освіти та потреба в оцінюванні освітніх втрат створюють значний попит на якісні дані. Однак якщо результати залишаються на рівні загальних звітів або рейтингових показників, їхній вплив на роботу вчителя буде обмеженим. Якщо ж вони супроводжуються адаптованими рекомендаціями, професійним обговоренням і підтримкою, вони можуть ставати ресурсом корекції викладання, планування підтримки учнів і професійного розвитку педагогів.

Практичний висновок із цього дослідження полягає в тому, що політика проведення освітніх моніторингів має включати не лише етапи збирання, аналізу й оприлюднення даних, а й етап їх методичної трансляції. Це означає потребу в розробленні матеріалів для різних цільових груп: адміністрацій закладів освіти, педагогічних колективів, окремих учителів, методистів і системи післядипломної педагогічної освіти. Такі матеріали мають не лише повідомляти результати, а й пояснювати їх педагогічні наслідки, пропонувати можливі напрями роботи та враховувати різні рівні професійної готовності педагогів до використання даних.

Окремого значення набуває роль інститутів післядипломної педагогічної освіти, центрів професійного розвитку педагогічних працівників і методичних служб. Саме ці інституції можуть виконувати функцію посередників між результатами моніторингових досліджень і шкільною практикою. У цьому сенсі результати дослідження узгоджуються з підходами, які розглядають використання даних як колективний і підтримуваний процес, а не як індивідуальну відповідальність учителя (Cho & Wayman, 2014; Levin, 2013; Datnow & Hubbard, 2016).

Аналізуючи результати представленого дослідження, необхідно враховувати кілька обмежень. По-перше, дані ґрунтуються на самооцінках педагогів, тому відображають заявлені практики використання результатів, а не безпосереднє спостереження за роботою вчителів із даними. По-друге, кореляційний і регресійний аналізи дають змогу встановити статистичні зв’язки між змінними, але не дозволяють робити причинні висновки. По-третє, значна частка пропущених значень у блоці використання результатів потребує обережності в узагальненні висновків, хоча використання валідних відповідей і розрахунок інтегрального індексу дали змогу провести аналіз на великій підвибірці. По-четверте, дисбаланс вибірки за статтю обмежує можливості інтерпретації відповідного предиктора в регресійній моделі.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на глибше вивчення того, як саме педагоги інтерпретують результати моніторингів у конкретних шкільних контекстах. Перспективними є якісні дослідження професійних обговорень результатів у педагогічних колективах, аналіз ролі адміністрації у створенні умов для роботи з даними, а також вивчення ефективності різних форматів адаптованих рекомендацій. Окремої уваги потребує питання про те, які типи методичних матеріалів найкраще допомагають педагогам переходити від ознайомлення з результатами до їх використання у викладанні та підтримці учнів.

Список використаних джерел

1. Гривко А. Використання результатів освітніх моніторингових досліджень у педагогічній практиці закладів загальної середньої освіти України: Кодовий довідник. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2026. 33 с. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.20084102

2. Гривко А. Використання результатів освітніх моніторингових досліджень у педагогічній практиці закладів загальної середньої освіти України: Набір даних. 2026. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.20083232

3. Гривко А., Ващенко Л. Використання результатів освітніх моніторингів у педагогічній практиці: роль досвіду та переконань учителів. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2026. № 1 (86). С. 113–126. DOI: https://doi.org/10.28925/2412-0774.2026.1.9

4. Гривко А., Жук Ю. Використання результатів освітніх моніторингових досліджень у педагогічній практиці вчителів закладів загальної середньої освіти України: Аналітичні матеріали за

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

результатами всеукраїнського опитування вчителів. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2026. 72 с. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.20749090

5. Гривко А., Науменко С. Використання результатів освітніх моніторингових досліджень у педагогічній практиці закладів загальної середньої освіти України: Опис дослідження. 2026. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.20083440

6. Гривко А., Ващенко Л., Жук Ю. Використання результатів освітніх моніторингових досліджень у педагогічній практиці закладів загальної середньої освіти України: Опитувальник для вчителів. 2026. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.20084505

7. Кірман В. К., Кочерга Є. В., Романець О. А., Чаус Г. Г. Дослідження рівня предметної компетентності вчителів інтегрованих курсів природничої освітньої галузі. *Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки».* 2023. № 24 (53). С. 73–87. DOI: https://doi.org/10.58442/2218-7650-2023-24(53)-73-87

8. Лукіна Т. О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика. Київ: Шкільний світ; Видавництво Л. Галіцина, 2006. 128 с.

9. Лукіна Т. Вплив результатів моніторингів якості освіти на професійний розвиток вчителів: світові практики та перспективи для України. *Український педагогічний журнал.* 2026. № 1. С. 41–52. DOI: https://doi.org/10.32405/2411-1317-2026-1-41-52

10. Ляшенко О. І., Лукіна Т. О., Жук Ю. О., Ващенко Л. С., Гривко А. В., Науменко С. О., Топузова А. В. Запровадження моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти на основі тестових технологій: методичні рекомендації. Київ: Педагогічна думка, 2019. 134 с. URL: https://undip.org.ua/library/zaprovadzhennia-monitorynhovykh-system-otsiniuvannia-iakosti-zahalnoi-serednoi-osvity-na-osnovi-testovykh-tekhnolohiy-metodychni-rekomendatsii/ (дата звернення: 12.07.2026).

11. Романенко, Л. В., Бортник, Н. М., & Сіменик, Є. С. Моніторингове дослідження як складова процесу управління школою. *Abstracts of IV International Scientific and Practical Conference "Integration of Scientific Bases into Practice"*. 2020. P. 310–313. DOI: 10.46299/ISG.2020.IV

12. Хорошковська Т. П. Читацькі вміння учнів загальноосвітніх навчальних закладів як об'єкт моніторингових досліджень. *Український педагогічний журнал.* 2017. № 2. С. 73–81. URL: https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/537 (дата звернення: 12.07.2026).

13. Bambrick-Santoyo P. Driven by data 2.0: A practical guide to improve instruction. San Francisco: Jossey-Bass, 2019. 272 p. URL: https://books.google.com.ua/books/about/Driven_by_Data_2_0.html?id=OryKDwAAQBAJ&redir_esc=y (дата звернення: 12.07.2026).

14. Cho V., Wayman J. C. Districts' efforts for data use and computer data systems: The role of sensemaking in system use and implementation. *Teachers College Record.* 2014. № 116 (2). P. 1–45. DOI: https://doi.org/10.1177/016146811411600203

15. Coburn C. E., Turner E. O. Research on data use: A framework and analysis. *Measurement: Interdisciplinary Research and Perspectives.* 2011. № 9 (4). С. 173–206. DOI: https://doi.org/10.1080/15366367.2011.626729

16. Coldwell M., Greany T., Higgins S., Brown C., Maxwell B., Stiell B., Stoll L., Willis B., Burns H. Evidence-informed teaching: An evaluation of progress in England (Research Report). London: Department for Education, 2017. 75 p. URL: https://www.gov.uk/government/publications/evidence-informed-teaching-evaluation-of-progress-in-england (дата звернення: 12.07.2026).

17. Datnow A., Hubbard L. Teachers' use of assessment data to inform instruction: Lessons from the past and prospects for the future. *Teachers College Record.* 2015. № 117 (4). P. 1–26. DOI: https://doi.org/10.1177/016146811511700408

18. Datnow A., Hubbard L. Teacher capacity for and beliefs about data-driven decision making: A literature review of international research. *Journal of Educational Change.* 2016. № 17 (1). P. 7–28. DOI: https://doi.org/10.1007/s10833-015-9264-2

19. Farrell C. C., Marsh J. A. Metrics matter: How properties and perceptions of data shape teachers' instructional responses. *Educational Administration Quarterly.* 2016. № 52 (3). P. 423–462. DOI: https://doi.org/10.1177/0013161X16638429

20. Gummer E. S., Mandinach E. B. Building a conceptual framework for data literacy. *Teachers College Record.* 2015. № 117 (4). P. 1–22. DOI: https://doi.org/10.1177/016146811511700401

21. Johnson J. W. A heuristic method for estimating the relative weight of predictor variables in multiple regression. *Multivariate Behavioral Research.* 2000. № 35 (1). P. 1–19. DOI: https://doi.org/10.1207/S15327906MBR3501_1

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

22. Kippers W. A., Poortman C. L., Schildkamp K., Visscher A. J. Data literacy: What do educators learn and struggle with during a data use intervention? *Studies in Educational Evaluation.* 2018. № 56. P. 21–31. DOI: https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2017.11.001

23. Levin B. To know is not enough: Research knowledge and its use. *Review of Education.* 2013. № 1 (1). P. 2–31. DOI: https://doi.org/10.1002/rev3.3001

24. Mandinach E. B., Gummer E. S. What does it mean for teachers to be data literate: Laying out the skills, knowledge, and dispositions. *Teaching and Teacher Education.* 2016. № 60. P. 366–376. DOI: https://doi.org/10.1016/j.tate.2016.07.011

25. Mandinach E. B., Schildkamp K. Misconceptions about data-based decision making in education: An exploration of the literature. *Studies in Educational Evaluation.* 2021. № 69. Article 100842. DOI: https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2020.100842

26. Michos K., Schmitz M.-L., Petko D. Teachers' data literacy for learning analytics: A central predictor for digital data use in upper secondary schools. *Education and Information Technologies.* 2023. № 28. P. 14453–14471. DOI: https://doi.org/10.1007/s10639-023-11772-y

27. Ozili P. K. The acceptable R-square in empirical modelling for social science research. *Social Research Methodology and Publishing Results.* 2023. P. 134–143. DOI: https://doi.org/10.2139/ssrn.4128165

28. Posit Team. RStudio: Integrated development environment for R. *Posit Software, PBC.* 2024. URL: https://posit.co/products/open-source/rstudio/ (дата звернення: 12.07.2026).

29. R Core Team. R: A language and environment for statistical computing. *R Foundation for Statistical Computing.* 2025. URL: https://www.R-project.org/ (дата звернення: 12.07.2026).

30. Sahlberg P. Finnish lessons 3.0: What can the world learn from educational change in Finland (3rd ed.). New York: Teachers College Press, 2021. 312 p. URL: https://books.google.ne/books?id=t3wUEAAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=fr&source=gbs_vpt_read#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 12.07.2026).

31. Schildkamp K. Data-based decision-making for school improvement: Research insights and gaps. *Educational Research.* 2019. № 61 (3). P. 257–273. DOI: https://doi.org/10.1080/00131881.2019.1625716

32. Schildkamp K., Lai M. K., Earl L. (Eds.). Data-based decision making in education: Challenges and opportunities. Berlin: Springer, 2013. 216 p. DOI: https://doi.org/10.1007/978-94-007-4816-3

33. Weiss C. H. The many meanings of research utilization. *Public Administration Review.* 1979. № 39 (5). C. 426–431. DOI: https://doi.org/10.2307/3109916

References

Hryvko, A. (2026a). *Vykorystannia rezultativ osvitnikh monitorynhovykh doslidzhen u pedahohichnii praktytsi zakladiv zahalnoi serednoi osvity Ukrainy: Kodovyi dovidnyk [Use of educational monitoring study results in the pedagogical practice of general secondary education institutions in Ukraine: Codebook].* Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine. https://doi.org/10.5281/zenodo.20084102

Hryvko, A. (2026b). *Vykorystannia rezultativ osvitnikh monitorynhovykh doslidzhen u pedahohichnii praktytsi zakladiv zahalnoi serednoi osvity Ukrainy: Nabir danykh [Use of educational monitoring study results in the pedagogical practice of general secondary education institutions in Ukraine: Dataset].* https://doi.org/10.5281/zenodo.20083232

Hryvko, A., & Naumenko, S. (2026). *Vykorystannia rezultativ osvitnikh monitorynhovykh doslidzhen u pedahohichnii praktytsi zakladiv zahalnoi serednoi osvity Ukrainy: Opys doslidzhennia [Use of educational monitoring study results in the pedagogical practice of general secondary education institutions in Ukraine: Study description].* Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine. https://doi.org/10.5281/zenodo.20083440

Hryvko, A., & Vashchenko, L. (2026). Vykorystannia rezultativ osvitnikh monitorynhiv u pedahohichnii praktytsi: Rol dosvidu ta perekonan uchyteliv [Use of educational monitoring results in teaching practice: The role of teachers' experience and beliefs]. *Continuing Professional Education: Theory and Practice,* 1 (86), 113–126. https://doi.org/10.28925/2412-0774.2026.1.9

Hryvko, A., & Zhuk, Y. (2026). *Vykorystannia rezultativ osvitnikh monitorynhovykh doslidzhen u pedahohichnii praktytsi vchyteliv zakladiv zahalnoi serednoi osvity Ukrainy: Analitychni materialy za rezultatamy vseukrainskoho opytuvannia vchyteliv [Use of educational monitoring study results in teachers' pedagogical practice in general secondary education institutions of Ukraine: Analytical report based on a nationwide teacher survey].* Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine. https://doi.org/10.5281/zenodo.20749090

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

Hryvko, A., Vashchenko, L., & Zhuk, Y. (2026). *Vykorystannia rezultativ osvitnikh monitorynhovykh doslidzhen u pedahohichnii praktytsi zakladiv zahalnoi serednoi osvity Ukrainy: Opytuvalnyk dlia vchyteliv [Use of educational monitoring study results in the pedagogical practice of general secondary education institutions in Ukraine: Teacher questionnaire]*. https://zenodo.org/records/20084505

Kirman, V. K., Kocherha, Ye. V., Romanets, O. A., & Chaus, H. H. (2023). Doslidzhennia rivnia predmetnoi kompetentnosti vchyteliv intehrovanykh kursiv pryrodnychoi osvitnoi haluzi [Study of subject competence among teachers of integrated science courses]. *Bulletin of Postgraduate Education. Series: Pedagogical Sciences,* 24 (53), 73–87. https://doi.org/10.58442/2218-7650-2023-24(53)-73-87

Lukina, T. (2026). Vplyv rezultativ monitorynhiv yakosti osvity na profesiinyi rozvytok vchyteliv: Svitovi praktyky ta perspektyvy dlia Ukrainy [The impact of educational monitoring results on teachers' professional development: International practices and prospects for Ukraine]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal (Ukrainian Educational Journal),* 1, 41–52. https://doi.org/10.32405/2411-1317-2026-1-41-52

Lukina, T. O. (2006). *Monitorynh yakosti osvity: Teoriia i praktyka [Educational quality monitoring: Theory and practice].* Shkilnyi Svit; Vydavnytstvo L. Halitsyna.

Liashenko, O. I., Lukina, T. O., Zhuk, Y. O., Vashchenko, L. S., Hryvko, A. V., Naumenko, S. O., & Topuzova, A. V. (2019). *Zaprovadzhennia monitorynhovykh system otsiniuvannia yakosti zahalnoi serednoi osvity na osnovi testovykh tekhnolohii: Metodychni rekomendatsii [Implementation of monitoring systems for assessing the quality of general secondary education based on testing technologies: Methodological recommendations]*. Pedahohichna Dumka. https://undip.org.ua/library/zaprovadzhennia-monitorynhovykh-system-otsiniuvannia-iakosti-zahalnoi-serednoi-osvity-na-osnovi-testovykh-tekhnolohiy-metodychni-rekomendatsii/

Romanenko, L. V., Bortnyk, N. M., & Simenyk, Ye. S. (2020). Monitorynhove doslidzhennia yak skladova protsesu upravlinnia shkoloiu [Monitoring research as a component of the school management process]. In *Abstracts of the IV International Scientific and Practical Conference "Integration of Scientific Bases into Practice"* (pp. 311–313). 10.46299/ISG.2020.IV

Khoroshkovska, T. P. (2017). Chytatski vminnia uchniv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv yak obiekt monitorynhovykh doslidzhen [Reading skills of secondary school students as an object of monitoring studies]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal (Ukrainian Educational Journal), 2*, 73–81. https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/537

Bambrick-Santoyo, P. (2019). *Driven by data 2.0: A practical guide to improve instruction*. Jossey-Bass. https://books.google.com.ua/books/about/Driven_by_Data_2_0.html?id=OryKDwAAQBAJ&redir_esc=y

Cho, V., & Wayman, J. C. (2014). Districts' efforts for data use and computer data systems: The role of sensemaking in system use and implementation. *Teachers College Record,* 116 (2), 1–45. https://doi.org/10.1177/016146811411600203

Coburn, C. E., & Turner, E. O. (2011). Research on data use: A framework and analysis. *Measurement: Interdisciplinary Research and Perspectives,* 9 (4), 173–206. https://doi.org/10.1080/15366367.2011.626729

Coldwell, M., Greany, T., Higgins, S., Brown, C., Maxwell, B., Stiell, B., Stoll, L., Willis, B., & Burns, H. (2017). *Evidence-informed teaching: An evaluation of progress in England* (Research Report). Department for Education. https://www.gov.uk/government/publications/evidence-informed-teaching-evaluation-of-progress-in-england

Datnow, A., & Hubbard, L. (2015). Teachers' use of assessment data to inform instruction: Lessons from the past and prospects for the future. *Teachers College Record,* 117 (4), 1–26. https://doi.org/10.1177/016146811511700408

Datnow, A., & Hubbard, L. (2016). Teacher capacity for and beliefs about data-driven decision making: A literature review of international research. *Journal of Educational Change,* 17 (1), 7–28. https://doi.org/10.1007/s10833-015-9264-2

Farrell, C. C., & Marsh, J. A. (2016). Metrics matter: How properties and perceptions of data shape teachers' instructional responses. *Educational Administration Quarterly,* 52 (3), 423–462. https://doi.org/10.1177/0013161X16638429

Gummer, E. S., & Mandinach, E. B. (2015). Building a conceptual framework for data literacy. *Teachers College Record,* 117 (4), 1–22. https://doi.org/10.1177/016146811511700401

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

Johnson, J. W. (2000). A heuristic method for estimating the relative weight of predictor variables in multiple regression. *Multivariate Behavioral Research,* 35 (1), 1–19. https://doi.org/10.1207/S15327906MBR3501_1

Kippers, W. A., Poortman, C. L., Schildkamp, K., & Visscher, A. J. (2018). Data literacy: What do educators learn and struggle with during a data use intervention? *Studies in Educational Evaluation,* 56, 21–31. https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2017.11.001

Levin, B. (2013). To know is not enough: Research knowledge and its use. *Review of Education,* 1 (1), 2–31. https://doi.org/10.1002/rev3.3001

Mandinach, E. B., & Gummer, E. S. (2016). What does it mean for teachers to be data literate: Laying out the skills, knowledge, and dispositions. *Teaching and Teacher Education,* 60, 366–376. https://doi.org/10.1016/j.tate.2016.07.011

Mandinach, E. B., & Schildkamp, K. (2021). Misconceptions about data-based decision making in education: An exploration of the literature. *Studies in Educational Evaluation,* 69, 100842. https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2020.100842

Michos, K., Schmitz, M.-L., & Petko, D. (2023). Teachers' data literacy for learning analytics: A central predictor for digital data use in upper secondary schools. *Education and Information Technologies,* 28, 14453–14471. https://doi.org/10.1007/s10639-023-11772-y

Ozili, P. K. (2023). The acceptable R-square in empirical modelling for social science research. In *Social Research Methodology and Publishing Results* (pp. 134–143). https://doi.org/10.2139/ssrn.4128165

Posit Team. (2024). *RStudio: Integrated development environment for R*. Posit Software, PBC. https://posit.co/products/open-source/rstudio/

R Core Team. (2025). *R: A language and environment for statistical computing*. R Foundation for Statistical Computing. https://www.R-project.org/

Sahlberg, P. (2021). *Finnish lessons 3.0: What can the world learn from educational change in Finland?* (3rd ed.). Teachers College Press. https://books.google.ne/books?id=t3wUEAAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=fr&source=gbs_vpt_read#v=onepage&q&f=false

Schildkamp, K. (2019). Data-based decision-making for school improvement: Research insights and gaps. *Educational Research,* 61 (3), 257–273. https://doi.org/10.1080/00131881.2019.1625716

Schildkamp, K., Lai, M. K., & Earl, L. (Eds.). (2013). *Data-based decision making in education: Challenges and opportunities*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-007-4816-3

Weiss, C. H. (1979). The many meanings of research utilization. *Public Administration Review,* 39 (5), 426–431. https://doi.org/10.2307/3109916

Стаття надійшла до редакції.13.07.2026
Прийнято до друку 29.10.2026
Опубліковано 30.10.2026

FROM AWARENESS TO PEDAGOGICAL ACTION: HOW TEACHERS USE THE RESULTS OF EDUCATIONAL MONITORING

Antonina Hryvko
https://orcid.org/0000-0001-9460-4777
PhD in Pedagogy, Senior Researcher
Senior Researcher at the Department
of Monitoring and Quality Assessment of General Secondary Education,
Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine,
52-D Sichovykh Striltsiv Str., 04053 Kyiv, Ukraine,
av.hryvko@gmail.com

Lidiia Vashchenko
https://orcid.org/0000-0002-0637-2142
PhD in Pedagogy, Senior Researcher,
Senior Researcher at the Department
of Monitoring and Quality Assessment of General Secondary Education,
Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine,
52-D Sichovykh Striltsiv Str., 04053 Kyiv, Ukraine,
vaschenko_ls@ukr.net

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026

This article examines how the results of educational monitoring studies are used in teaching practice in general secondary schools in Ukraine. The study is motivated by the growing role of empirical evidence in educational quality management and the need to understand the conditions under which monitoring results are translated into classroom practice. The study aims to determine how teachers use the results of educational monitoring in their professional practice and to identify the factors associated with more frequent use of these results. The empirical basis of the study is an online survey of 18,581 teachers from general secondary schools in Ukraine conducted between November and December 2025. Data were analyzed using descriptive statistics, correlation analysis, and linear regression. The findings show that monitoring results are used at all examined levels, most frequently by teaching staff and school leadership. Teachers primarily use these results to improve instructional practices, support their professional development, and evaluate their own teaching. Positive associations were found between teachers' awareness of monitoring results, the frequency of their use, and perceptions of the effectiveness of educational monitoring. The strongest predictor of more frequent use was the availability of adapted, practice-oriented recommendations. The study concludes that the practical value of educational monitoring depends not only on the availability of data but also on effective mechanisms for translating evidence into teaching practice.

Keywords: *data use, educational data, educational monitoring, educational quality, evidence-informed practice, general secondary education, monitoring results, teachers, teaching practice.*

© Гривко Антоніна, Ващенко Лідія, 2026